

מלכודת - פתאים בסיני

היערכותו הנוכחית של צה"ל בסיני הופכת את זירת הלחימה הפוטנציאלית בדרום למלכודת. היא מצמצמת את מרחב זירת הלחימה ומונעת מכוחות צה"ל את ניצול היתרונות שלהם בקרבות התנועה

אך גדל הפיתוי עבור הערבים לנצל את הווייתו הטרייטוריאלי לפתיחת מלחמה בתנאים יותר נוחים. הרי יחס זה איננו תקף בחזית המצרית. שם אין יחס חליפין בין גורם הפיתוי לגורם המוטיוואציה, אלא יחס של השלמה. שכן נסיגה מסיני, תוך פירושו, מקטינה לא רק את המוטיוואציה המצרית לצאת למלחמה אלא גם את הפיתוי לכך, משום שהיא מבכרת את כושר ההכרעה של צה"ל מול הצבא המצרי.

ההיערכות תגביל

קרבות תנועה

המשמעותיות הצבאיות של היחס בין כמות הכוחות לבין מרחב הלחימה. היינו של צפיפות זירות הלחימה. כמעט שלא הטרידו איש בצה"ל עד למלחמת 67, שכן, ככל שהדבר אמור בחזית המצרית, היחס בין היקף הכוחות המצריים לבין מרחב היערכותם בסיני מנע יצירת הרווייה גבוהה של זירות הלחימה הפוטנציאליות. בעיקבות מלחמת 67 התחוללו שלשה שינויים, אשר תודות להם הצליחו המצרים, שלא במתכוון להשיג הרווייה גבוהה ביותר של מרחבי הלחימה עם צה"ל. הן במערכות נשק, הן בביצורים והן בכוח-אדם. ראשית, מרחב זירת הלחימה עם צה"ל צומצם באופן דראסטי, כך שבעוד מלחמת 67 התנהלה בכל מרחב סיני המשתרע מן ה"קו הירוק" ועד לתעלת סואץ, הרי מלחמת 73 התנהלה ב"אזורי-לחימה מצומצם משני צידי תעלת סואץ. שנית, חל גידול משמעותי ביותר בהיקף כוחותיו של הצבא המצרי. שלישית, תוצאות המלחמה הניעו את המצרים להציב את צבאם כולו באזורי העימות עם ישראל. שדושי התפתחויות אלה, ובאופן מבריע זו המתויחסת להצטמצמות מרחב זירת הלחימה, יצרו מצב שבו, לקראת מלחמת 73, היתה ישראל חייבת לנהל קרבות הבקעה ושחיקה תרסניים כאחת מזירות הקרב הצפופות מדי תר בעולם.

מאת

שאבי-תמיר

גם אם הבין משהו במטכ"ל הישראלי, לפני מלחמת 73, את השלכותיו של שינוי זה ואת המיגבלות שהוא מטיל על צה"ל, הרי הבנת זו לא תורגמה לשפת המעשה. אך אם ניתן להבין כשלי-תפיסה זה לפני מלחמת 73, הרי אי-הבנתו לנוכח תוצאות המלחמה, ובעיקר אופן התנהלותו, מהווה אבסורד צבאי. שכן במאונן-הכוחות בין ישראל ומצריים, שבו נחיתותה הכמותית של ישראל ועליונותה בקרבות תנועה הן שניים ממרכיביו הבסיסיים והיציבים ביותר, נודעת לצפיפות זירות-הלחימה משמעות אסטרטגית ואופראטיבית, שהתעלמות ממנה עלולה לגרום מלחמה מוטעית.

במאונן-כוחות כזה הגידול בצפיפות זירות-הלחימה פועל בהכרח לרעת ישראל, שהיא הצד הסובל מנחיתות כמותית אך הנהנה מעליונות בקרבות-תנועה.

החסרון שבצפיפות

זירות-הלחימה

ני אפקטיים, הכרוכים בגידול הצפיפות, פועלים לטובת הצבא המצרי: ראשית, הטורנספורמציה של העליונות הכמותית ברמה האסטרטגית לעליונות כמותית ברמה האופראטיבית, עומדת ביחס ישר לצפיפות זירת הלחימה.

היינו: ככל שזירת הלחימה צפופה יותר, כן גדלות אפשרויותיו של הצבא המצרי לתרי גם את עליונותו הכמותית מן הרמה האסטרטגית לרמה האופראטיבית, לאמור: מן הרמה של יחסי-הכוחות הערוכים בשר-היחידה

הביטחוניים והפוליטיים של ישראל, היינו: לא זו בלבד שישראל משיגה הפדר פוליטי בחזית המצרית בעיקבות נסיגה מסיני ופרושו, אלא שהפדר זה משולב בהגדרת כושר ההכרעה של צה"ל לעומת הצבא המצרי, ותוך חידוש צה"ל ממלכודת-הפתאים של היערכותו הכוחית, היערכות נחותה ומוטעית, שחלק מן המיגבלות החמורות שהיא מטילה על צה"ל יוצג בכתבה זו.

אם נהוג, איפוא, להציג את היחס בין גורם ה"מוטי" וואציה" לגורם ה"פיתוי" ביחס הפוך, שבו ככל שגדל הווייתו הטריטוריאלי שעמו ישראל מוכנה להשלים, כן קטנה המוטיוואציה הערבית לצאת למלחמה נגד ישראל

יזרת בתכונת זו, שנפתחה בהצגת התיזה כי היערכות צה"ל מאחרי סיני מפרזו עדיפה על היערכותו הנוכחית בחזית המצרית, אינה מתעלמת מכך שחזית זו הינה, כיום — הן מבחינת העוצמה הצבאית הערבית הפוטנציאלית, הן מבחינת קירבתה לאזורי הלב של המדינה והן מבחינת האוריינטציות הפוליטיות של העומדים מאחריה — חזית מישנית לחזית המורחית.

העובדה שסידרה זו נפתחה בניחות משמעותית של נסיגה ישראלית בסיני, אינה מעידה על עמדת בכורה המיוחסת לחזית המצרית או על הנחה שהסדר יציב מצרי ישראלי יהיה אפשרי.

הסידרה מתמקדת תחילה בחזית זו, משום שבה נוצרה השלמה נדירה בין האינטרסים

מור של צה"ל נע לעבר תעלת-סואץ במלחמת יום-כיפור